

Marcos Pacheco, terrisser bisbalenc

Marcos Pacheco Pacheco (la Bisbal d'Empordà, 1974) és com el cul d'en Jaumet, que no para mai quiet. Diu que un dia va voler escriure el seu currículum i que ell mateix va quedar sorprès de tot el que ha fet: terrisser, músic, activista social...

Text > JORDI BONET-COLL

Fotos > ANNA PASCUAL

Vaig a parlar amb ell a La Vacamorta, el seu obrador botiga. Encara que soni un pèl pompós, es podria dir que La Vacamorta és la culminació d'una trajectòria. El local, que va obrir el desembre de l'any 2022, és al nucli antic de la Bisbal, a tocar de la plaça Major. On ara hi ha terrissa, abans hi havia llonganissa. Havia estat una carnisseria petita, amb producte artesanal ben elaborat. Del producte de La Vacamorta es podria dir el mateix. I no, el nom no ve de l'antiga carnisseria: «L'hi vaig posar per diferents motius. És un nom molt empordanès, com altres que tenim relacionats amb

la mort: Ultramort, Matajudaica, Riurmors. I també pel nom de les terreres, del lloc d'on surt la terra per fer la ceràmica de la Bisbal. Sobre l'origen del nom hi ha dues teories: una diu que els terrissers hi trobaven restes d'animals prehistòrics i l'altra que allà s'anaven a enterrar els animals morts de malalties. Molts amics em van dir que no era un bon nom per a un negoci. Però a mi em va agradar, també pel to provocatiu». Parlo amb ell mentre va fent coses —el cul d'en Jaumet. M'explica això tot arreglant un compressor que fa servir per a l'aerògraf, l'aparell amb el qual pinta les peces úniques. Som a l'obrador. «Obrador o taller?», li

pregunto. «La paraula *obrador* és més maca, no?», em contesta. L'obrador és una prolongació de la botiga, no és un lloc a part, tancat. Entres a la botiga i acabes anant a l'obrador perquè és on trobaràs en Marcos, fent anar el torn o arreglant un compressor. I això està molt bé, perquè quedés ben amarat de terrissa; de fet, literalment: és impossible que en surtis net. Vaig parlant amb ell i va entrant gent, a comprar o simplement a saludar-lo. En Marcos en coneix molta. Va tocar la guitarra en un grup de *ska* (Komando Moriles) durant quinze anys, va formar part de les associacions La Lluna Negra i l'Ateneu Llibertari, va ser un dels fundadors de l'Associació de Veïnes i Veïns del Barri del Convent i també va col·laborar activament en les primeres edicions de la Fira de Circ.

Aprenent a can Maruny

El primer contacte que va tenir amb el món de la ceràmica va ser amb divuit anys, quan va començar a anar a l'Escola de Ceràmica de la Bisbal: «Hi vaig estar un any i mig. Si la Dolors Ros veia que hi tenies interès, t'ajudava molt. Al cap de cinc o sis mesos d'anar-hi, ja vaig entrar a can Maruny d'aprenent. Ara no hi ha aprenents de terrisser [no hi ha aprenents de res, hi afegeixo jo]. I la gent d'ara no té paciència. Quan vaig entrar a can Maruny ja em pensava que sabia fer plats, i no en sabia: dels primers quatre-cents que vaig fer, potser me'n va llençar tres-cents. Però l'Anton Maruny tenia paciència i no s'enfadava. I després va començar el meu

>> En Marcos i el seu torn.

>> La plaça Major de la Bisbal coberta de plats.

tour per les ceràmiques de la Bisbal: Díaz-Costa, Ceràmiques Guardiola, Aparicio, Puigdemont... Després de la covid vaig començar a treballar més pel meu compte, tot i que continuo fent alguna cosa per a altres ceramistes».

En Marcos tant fa peces grosses (gerros, peces escultòriques) com petites (plats, tasses, plates). Em parla del material que fa servir: «Treballo amb argila vermella i blanca. La vermella, que té òxid de ferro, és la que hi ha a Vacamorta. També n'hi ha alguna veta de blanca, però poques. Treballo amb baixa temperatura, que és com s'havia fet sempre aquí. És ara que molta gent treballa amb gres, amb alta temperatura. Amb la baixa canvien els colors, la duresa una mica, però si es fa bé també queda forta. Al Mediterrani sempre s'ha fet ceràmica amb baixa: romans, grecs. Jo treballo com ells, sense esmalts ni vernissos. Faig servir terres sigil·lades. És un procés fisicoquímic. Simplement barrejo argila amb aigua i hi poso un desfloculant: això separa les partícules més ultrafines de l'argila, que són les que aprofito per donar un bany a les peces i que s'impermeabilitzin. No queda vidriat com amb un esmalt o un vernís, però s'hi pot menjar igual».

En Marcos va formar part de La Factoria de Núvols, un col·lectiu de ceramistes que entre 2005 i 2011 es va dedicar a fer *performances* per tota la Península. Muntaven un forn de llenya

enmig d'una plaça i la música acompanyava tota mena de coccions experimentals. El novembre passat (2025), la ment inquieta d'en Marcos va parir *Fang era fang*, una acció ceràmica de vint-i-quatre hores emmarcada dins el festival Brots. Uns setanta ceramistes van estar fent plats des de les nou del matí del dissabte 1 de novembre fins a dos quarts de vuit de l'endemà diumenge. «La meva intenció era omplir la plaça de plats. Vaig convidar tots els terrissers i terrisseres que conec, estiguin en actiu o no. Els antics terrissers feien la peça que volien, els altres feien plats iguals. Quan vam acabar, a la plaça, gràcies a aquestes peces diferents,

es podia veure la gent que havia deixat l'ofici. Vaig calcular que necessitaríem quatre tones d'argila i que hauríem de fer, per anar bé, cent plats per hora. Al final va ser tot un èxit: vam acabar una hora i mitja abans! Uns 2.500 plats van cobrir tota la plaça!».

Dono fe que va ser un espectacle extraordinari: gent tornejant, gent traginant peces cap a la plaça, gent mirant, gent bevent, gent xerrant. Era impressionant contemplar la plaça Major plena de terrissa crua. Una gran festa de terrissa, ofici, companyonia, poble, poesia. En fi, moltes de les coses que es necessiten per poder sobreviure en un món cada cop més inhòspit.

>> L'obra botiga d'en Marcos.